

Les Dones d'aigua

Sant Iscle de Vallalta

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Camí de Ca l'Oller, s/n
Emplaçament Quadrant occidental del terme municipal, entre Can Patiràs i la torre de Ca l'Oller.
Alçada: 201

Coordenades:

Latitud: 41.63805
Longitud: 2.55456
UTM Est (X): 462901
UTM Nord (Y): 4609686

Classificació

Número de fitxa 08193 - 68
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: 08192A011000060000KD

Fitxes associades:

[Llegenda de les Dones d'Aigua](#)

Autoria de la fitxa Àlex Asensio
Data de registre de la fitxa: dl., 08/07/2019 - 02:00

Descripció

Gorg situat en el curs baix del torrent de Ca l'Oller, poc abans de confluïr amb el torrent de Can Vives i donar origen al torrent de la Roureda o de la Font de la Salut.

L'indret es troba aigües avall de la finca de Ca l'Oller, a la qual pertany. El paratge pren el nom de la llegenda homònima, que la veu popular identifica amb el sot de Can Patiràs, per la qual cosa ha adquirit un hàbit màgic. Es tracta d'una fondalada humida, fresca i ombrívola, coberta de molsa i poblada per espècies vegetals pròpies dels boscos de ribera com la falguera i les avellanoses.

El saltant d'aigua té una altura aproximada de 6 metres i és format per roques de grans dimensions, la disposició d'algunes de les quals ha donat forma a una petita cova o avenc per on s'escola l'aigua. Als peus de la cascada hi ha el gorg pròpiament dit. A principis del segle XX, el nou propietari de Ca l'Oller, J. Fradera, hi va dur a terme una petita intervenció que s'inscriví en el seu propòsit de convertir l'antiga masia en un palauet o torre d'estiueig i de dotar-la d'un seguit de jardins romàntics amb llacs i jocs d'aigua. En aquest cas, hi va fer construir -o potser ja hi era- una modesta resclosa d'obra de poc més de mig metre d'altura. Malgrat l'estacionalitat del torrent, el nivell del toll es mantenia constant durant tot l'any. Si bé se n'ha perdut la comporta o portella de ferro, la paret conserva intacta l'obertura amb arc escarser que permetia de desguassar, així com el remat de pedres a mode de merlets que facilitava el creuament del fondal sense sucra-hi el peus.

En l'actualitat, pel torrent gairebé no baixa aigua, de manera que per la cascada només hi cau un regalim. A més de la secada dels darrers anys, el torrent acusa la manca de manteniment de les mines que alimentaven les basses i estanys de Ca l'Oller, els sobreeixidors de les quals li'n tornaven l'escreix.

Tot i pertànyer a la propietat de Ca l'Oller i estar delimitat per un mur de tanca paral·lel al camí que mena a la casa, el parc de la Dona d'Aigua es troba obert al públic i és accessible a peu des de l'esmentada pista forestal. Malgrat la seva decrepitud, l'espai està raonablement ben mantingut.

Observacions:

La llegenda de les Dones d'aigua té un gran predicament a Sant Iscle de Vallalta i forma part de l'imaginari col·lectiu dels seus habitants. En el decurs del temps ha donat nom a una sardana, així com als gegants, a l'escola i a algun establiment comercial de la població. Amb l'ànim de projectar la identitat del municipi a través de la llegenda, i de l'indret, la Festa de la Maduixa i el Vi n'ha introduït el component esotèric en la seva formulació i ha estat reconvertida en la Diada Màgica de la Maduixa i el Vi.

Història

Hi ha una postal editada per la casa Espadalé, de mitjan segle XX, il·lustrada amb un pla zenital de la resclosa. Existeix també, a Internet, una sèrie d'imatges preses pel fotògraf Joaquim Castells l'any 1919 amb distintes vistes de la cascada i el gorg.

L'indret apareix representat amb el nom de 'Las Donas d'Aigua' en el mapa planimètric del municipi a escala 1:25.000 de l'Instituto Geográfico y Estadístico, segons còpia manuscrita feta pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya l'any 1914.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2016). Nou conte Dones d'Aigua. Santiscler, revista d'informació local, núm. 23. Sant Iscle de Vallalta: Ajuntament de Sant Iscle de Vallalta, p. 10.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2006). Sant Iscle de Vallalta, la porta del Montnegre: parc del Montnegre i el Corredor. Sant Iscle de Vallalta. Edicions Els 2 Pins, p. 16 i 28-29.

AJUNTAMENT DE SANT ISCLE DE VALLALTA (2003). Coneix Sant Iscle de Vallalta. Sant Iscle de Vallalta. Edicions Els 2 Pins, pp. 32 i 74-75.

AMADES I GELATS, Joan (2001). Llegendes de coves, roques, mar i estanys catalans. Sant Vicenç de Castellet. Farell.

AMADES I GELATS, Joan (1950). Folklore de Catalunya. Vol. I. Rondallística. Barcelona. Selecta, p. 102.

CORTADELLAS, Xavier i PUJADÓ, Judith (2016). Llegendes d'aigua dolça. Les millors històries de rius, estanys i gorgs de les aigües dels dos costats del Pirineu i de la Catalunya Vella. La Bisbal d'Empordà. Sidillà, p. 308.

DELHORT, Bibiana i JOSEPH, Fina (2016). Les Dones d'Aigua. Barcelona. Nova Casa Editorial.

FABREGÀ, Míriam (2009). Les Dones d'Aigua. Santiscle, revista d'informació local, núm. 17. Sant Iscle de Vallalta: Ajuntament de Sant Iscle de Vallalta, p. 7.

FANLO, Àfrica i JOSEPH, Fina (2009). Dones d'aigua. La Vallalta: Col·lecció Una rierada de contes, núm. 1.

LUNA, Gonçal (2005). Parc del Montnegre i el Corredor. Barcelona. Diputació de Barcelona, p. 94.

MESTRES I OÑÓS, APEL·LES (1933). Llegendes i tradicions del Montseny. Barcelona. Salvador Bonavia Llibreter, pp. 69-71.

PUIGHERMANAL, Josep (2001). Retrobant Dones d'Aigua. Entrevista a Jaume Fuster. Santiscle, revista d'informació local, núm. 3. Sant Iscle de Vallalta. Ajuntament de Sant Iscle de Vallalta, pp. 13-15.

RANGIL I BRUNET, Daniel (2008). Històries i llegendes de l'any vuit. Recull de la memòria oral del Montnegre (I). Capellades. Daniel Rangil, pp. 201-204.

San Acisclo de Vallalta, en la Dona d'aigua. Joaquim Castells. Fotografia 14 x 9 cm. Consultat 20 maig 2019, des de <https://www.todocoleccion.net/postales-cataluna/sant-iscla-vallalta-dom...>

